

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 27.03.2014

Deres ref.:
13/1391

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/1895

Saksbehandler:
Hilde Knapstad

Forslag til utlysning i 23. konsesjonsrunde

Miljødirektoratets vurdering av de foreslåtte blokkene

Miljødirektoratet mener det er nødvendig med en grundigere faglig prosess for å definere en grense for iskanten som også dekker mer ekstreme år. Dette bør gjøres gjennom det tverrsektorielle arbeidet med faglig grunnlag for forvaltningsplanene. Før det er enighet om en slik grense bør ikke blokkene lengst nordøst i Barentshavet sørøst utlyses. Dette gjelder 7434/7, 8 og 9, 7435/9, 10, 11 og 12, 7436/10, 7332/9, 7333/7, 7335/1, 2 og 3, og 7336/1.

De nordligste blokkene som er foreslått utlyst i Barentshavet sør, 7322/3, 7 og 9, 7323/1, 5 og 6, 7324/5, 6 og 10 og 7325/2, 3, 4, 5 og 6, ligger også der det kan forekomme is. Vi anbefaler at disse blokkene ikke lyses ut før erfaringer med boring i de allerede tildelte blokkene i 7423, 7424 og 7425 er vurdert.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT) er en forutsetning for Miljødirektoratets krav til beredskap mot akutt forurensing. Da det ikke er gjort en felles faglig vurdering av beredskapsiltak i isfylte farvann, kan spørsmålet stilles om BAT er godt nok. Klimatiske faktorer i tillegg til lite infrastruktur kan gjøre en aksjon mot et eventuelt oljeutslipp svært vanskelig og gi liten eller ingen reduksjon av mulige miljøkonsekvenser. Spesielt dersom de nordligste blokkene lyses ut må det sikres at nok og egnet beredskapsutstyr er tilgjengelig før oppstart av aktivitet.

Vi mener at det for de nordligste blokkene kan bli nødvendig å sette tidsbegrensninger for petroleumsaktivitet også for produksjonsfasen da drivverdige funn vil innebære aktivitet også i perioder hvor naturen i dette området er spesielt sårbar.

For de øvrige blokker i Barentshavet sør, sørøst og Norskehavet legger vi vekt på at det før eventuell leteaktivitet er nødvendig med ytterligere grunnlagsundersøkelser i de fleste områder. Utover dette har vi ikke innvendinger til at disse lyses ut. Det må imidlertid påregnes spesifikke krav fra Miljødirektoratet basert på bunnkartleggingene.

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet (OED) datert 14. februar 2012 vedlagt OEDs forslag til utlysning av blokker for utvinning av petroleum i 23. konsesjonsrunde.

Bakgrunn

OED har anbefalt å lyse ut totalt 61 blokker i denne runden. Av blokkene som OED foreslår å lyse ut ligger 7 i Norskehavet, 34 er lokalisert i Barentshavet sørøst og de resterende 20 er lokalisert i Barentshavet sør.

I følge Meld. St. 28 (2010-2011) skal det gjennomføres offentlig høring før utlysning av nye blokker for petroleumsvirksomhet i umodne områder. I områder med etablert forvaltningsplan skal OED be om innspill på om det er tilkommet ny, vesentlig informasjon etter at den relevante forvaltningsplanen ble vedtatt.

I Meld. St. 36 (2012-2013) *Nye muligheter i Nord-Norge - åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet* og Meld. St. 41 (2012-2013) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2012-2013)* er det lagt til grunn at de samme rammene for petroleumsvirksomhet som for de allerede åpnete områdene i Barentshavet sør skal gjelde for Barentshavet sørøst. Det er også spesifisert ytterligere føringer for aktivitet ved iskanten.

Miljødirektoratet legger til grunn at innspill til utlysningsforslaget for blokker i Barentshavet sørøst ikke er begrenset på samme måte som for de øvrige områdene som er omfattet av forvaltningsplaner. Dette fordi petroleumsvirksomhet i det nylig åpnete Barentshavet sørøst ikke er utredet gjennom det tverrsektorielle faglige grunnlaget for gjeldende forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, jf. Meld. St. 10 (2010-2011).

Miljøundersøkelser før aktivitet

Aktivitetsforskriften § 53 krever grunnlagsundersøkelser før leteboring i nye områder og i områder der det er påvist særlig sårbare miljøressurser. For de fleste av blokkene som her foreslås utlyst er det mangelfull kunnskap om sedimentenes kjemiske tilstand og bunnfaunaen. Vi finner det derfor viktig å påpeke at disse grunnlagsundersøkelsene må gjøres i god tid før planlagt oppstart av aktivitet. På den måten kan resultatene brukes ved valg knyttet til for eksempel riggtype og teknologi for å unngå skade på sårbar bunnfauna. Videre vil resultatene av undersøkelsene påvirke hvilke krav det blir aktuelt å stille. For de færreste av blokkene som er foreslått utlyst foreligger det spesifikke miljøvilkår i forvaltningsplanene. Det betyr ikke at blokkene ikke kan by på spesielle miljøutfordringer, men at kunnskapen som var tilgjengelig når planene ble vedtatt ikke var tilstrekkelig til å sette slike vilkår.

Miljødirektoratet mener det viktig at grunnlagsundersøkelser gjøres tidlig nok. Slik kan operatøren planlegge for nødvendige avbøtende tiltak uten at dette kommer for sent i forhold til aktiviteten. Vår erfaring tilsier at eventuelle krav vi setter i vedtakene til kakshåndtering og ankerlegging kan bli unødvendig kostbare dersom det ikke er tatt med i planlegging av aktiviteten.

Norskehavet

Rammene for aktiviteten i Norskehavet ble fastlagt gjennom Stortingsmeldingen for forvaltningsplanen for Norskehavet, St. melding nr. 37 (2008-2009).

Blokkene 6605/4, 5, 8 og 9 ligger ved og på Eggakanten. På Eggakanten er det generelt stor biologisk produksjon og stort biologisk mangfold. Det er i forvaltningsplanen stilt krav om at nye utvinningstillatelser på Eggakanten skal kartlegge mulige korallrev og andre verdifulle bunnsamfunn som kan bli berørt ved petroleumsaktivitet i de aktuelle blokkene, og sikre at disse ikke skades av aktiviteten. Operatøren må forvente at sårbar bunnfauna vil kunne medføre særskilte krav fra Miljødirektoratet.

Vi er ikke kjent med at det er gjort bunnfaunakartlegging i blokkene 6503/1, 2 og 4, som ligger på dypt vann. I følge MAREANO kan det se ut som det er gjort noe arealkartlegging i blokk 1 og 2. I blokkene i 6503 er det også viktig med grundig kartlegging før eventuell oppstart av aktivitet, se avsnittet over om miljøundersøkelser før aktivitet.

Barentshavet

Iskanten og polarfronten

Barentshavet er et svært produktivt havområde, og videre et svært viktig område for mange fiskearter, som både gyte-, oppvekst- og leveområde. Området rundt iskanten er et spesielt produktivt økosystem i Barentshavet. Når isen smelter og trekker seg tilbake utover sommeren, skapes det spesielle forhold som gir høy planktonproduksjon. Fisk som nyttiggjør seg av iskantproduksjonen er i hovedsak lodde og polartorsk. Dette området tiltrekker seg også store mengder sjøfugl og sjøpattedyr, og i tillegg benytter mange sjøpattedyr sjøisen i forbindelse med hvile og fødsler. Flere av disse sel- og hvalartene og mange av sjøfuglartene står på den norske rødlista. Det er kombinasjonen av høyt biologisk mangfold og høy produksjon gjør området særlig verdifullt.

Nye resultater fra logger-studier gir nå økt kunnskap om bestandstilørigheten og områdebruk utenom hekketida til lomvi og polarlomvi fra norske kolonier og viser at sørøstre deler av Barentshavet er spesielt viktige om høsten og vinteren. Begge artene er på norsk rødliste med hhv. status som kritisk truet og sårbar. Barentshavet huser internasjonalt store og viktige sjøfuglbestander gjennom hele året. I sommerperioden er de i stor grad knyttet til havområdene i umiddelbar nærhet til koloniene, mens de etter hekkesesongen enten trekker ut av Barentshavet eller drar til næringsrike områder. Lomvi fra Sklinna drar også til det sørøstre Barentshavet om høsten og vinteren. Mange bestander av sjøfugl i Barentshavet har hatt en sterk nedgang de siste ti årene. Betydningen av sjøfugl, som bindeledd mellom marine og terrestriske økosystemer blir viktigere jo lenger nord man kommer. Svekkede bestander er ekstra sårbare for negativ påvirkning. Miljødirektoratet mener derfor at man bør være restriktive med å tillate aktiviteter som øker risikoen for uønskede hendelser som kan medføre en ytterligere negativ påvirkning på sjøfugl.

Det er primært forventet å finne gass i disse nordligste områdene. Miljødirektoratet mener likevel det er viktig å ta tilstrekkelig hensyn til usikkerheten i ressurspotensialet og vurdere mulige effekter av akutte utslipp av olje. Resultater fra oljedriftssimuleringer, som ble fremskaffet som underlag

for konsekvensutredningen før åpning av Barentshavet sørøst, viser at oljeutslipp fra de nordlige delene kan treffe iskanten. For de foreslåtte utlyste blokkene i kvadrant 7234 og 7235 finnes det ikke nærliggende punkter vi kan sammenligne med fra konsekvensutredningen. Basert på tidligere utbredelse av iskanten vil vi imidlertid anta at olje kan drive til iskanten også her.

Miljødirektoratet vil også påpeke at det er kunnskapsmangler knyttet til iskanten og iskantsamfunnene, inkludert sjøfugl i området. Dette gjør det vanskelig å vurdere mulige effekter av petroleumsvirksomhet, og annen virksomhet, som kan påvirke dette området og eventuelt hvilke rammevilkår som bør stilles. Vi vil påpeke at petroleumsvirksomhet i havområdet Barentshavet sørøst ikke har vært en del av det tverrsektorielle faglige grunnlaget som ble laget før oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Det er derfor etter vår mening ikke en omforent faglig vurdering om ligger til grunn for de rammevilkår som er satt i St. meld. nr. 41 om åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet.

I forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten (St. meld. Nr. 10 (2010-2011)) er følgende gitt: *I områdene ved iskanten og polarfronten skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i gjeldende stortingsperiode.* I følge St. meld. nr. 41 er i tillegg følgende gitt: *I områdene ved iskanten og polarfronten skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i denne stortingsperioden. Spørsmålet om petroleumsvirksomhet ved iskanten og polarfronten vil bli vurdert på nytt i forbindelse med neste oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet. Dette er ikke til hinder for at det kan drives petroleumsvirksomhet i hele Barentshavet sørøst.* Det er videre spesifisert at det: *i områder nærmere enn 50 km fra den faktiske/observerte iskanten vil det ikke være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 15. desember - 15. juni.* Meldingen sier også at dette ikke legger føringer på definisjonen av iskanten og polarfronten i neste forvaltningsplan.

St.meld. nr. 41 (2012-2013) henviser til den faktiske/observerte utbredelsen til iskanten. Det er ikke klart hvilken faktisk eller observert utbredelse man her viser til. I Figur 7.1 i Meld. St.10 (2010-2011) er iskantsonen, som et spesielt verdifullt område, kartfestet med tilhørende rammer for petroleumsvirksomheten. Kartet ble laget basert på områder med 30-50 prosent sannsynlighet for is i april måned, ut fra historisk isutbredelse i perioden 1967-1989. I de faglige utredningene som lå til grunn for oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten ble imidlertid ikke dette kartet oppdatert, men det ble gjort en vurdering av trenden for isutbredelse i perioden 1979-2009 som viste en negativ trend. Det ble også understreket at isutbredelsen varierer betydelig mellom år.¹

Figur 6.1 i Meld. St. nr. 36 (2012-2013) viser variasjonen i isutbredelse i perioden 2001-2011. I 2003 var utbredelsen stor nok til å overlappe med de foreslått utlyste blokkene lengst nord i Barentshavet sørøst og sør, helt ned til blokkene i kvadrantene 7234 og 7235. Dette gjelder da følgende blokker: 7434/7, 8 og 9, 7435/9, 10, 11 og 12, 7436/10, 7332/9, 7333/7, 7335/1, 2 og 3, og 7336/1.

Petroleumsvirksomhet krever langsiktig planlegging og forutsigbare rammebetingelser. Iskantproblematikken har blitt aktualisert de siste par årene ettersom konsesjonsrundene har omfattet blokker langt nord, og i områder som i ekstreme år kan være dekket av is eller er veldig

---

¹ Ref. Sunnanå K., Fossheim M. og Olseng C.D. (red.) 2010. Forvaltningsplan Barentshavet - rapport fra overvåkingsgruppen 2010. Fisken og havet, særnr. 1b-2010.

nærme iskanten. Selv om isutbredelsen i hovedsak er redusert i senere år, er det ikke usannsynlig at det kan forekomme enkelte år med større isutbredelse, jf. år 2003. Gjeldende rammevilkår for iskantsonen er derfor vanskelig å forholde seg til i praksis og det er etter vår vurdering ikke godt nok grunnlag for å sette konkrete lisensvilkår for de enkelte blokkene. Etter Miljødirektoratets vurdering er det derfor nødvendig med en grundigere faglig prosess for å definere en grense for iskanten, som også dekker mer ekstreme år. Før det er enighet om en slik grense, gjennom det tverrsektorielle arbeidet med faglig grunnlag for forvaltningsplanene, mener Miljødirektoratet at blokkene lengst nordøst i Barentshavet sørøst (se over) ikke bør utlyses.

I en videre vurdering av rammevilkår for petroleumsvirksomhet i dette området mener Miljødirektoratet også at det er nødvendig å se på vilkår i lisensen også for aktivitet ved funn. Dette gjelder også for de nordligste blokkene i Barentshavet sør, dvs. 7322/3, 7 og 9, 7323/1, 5 og 6, 7324/5, 6 og 10 og 7325/2, 3, 4, 5 og 6. Dersom det settes i gang leteaktivitet i området som resulterer i drivverdige funn innebærer dette tradisjonelt kontinuerlig produksjonsboring og drift gjennom hele året. Dette vil innebære aktivitet også i perioden hvor naturen i dette område er spesielt sårbar, og hvor det potensielt er overlapp med iskanten. Vi mener derfor at det kan bli nødvendig å sette tidsbegrensninger også for produksjonsfasen. De nordligste blokkene som er foreslått utlyst i Barentshavet sør, 7322/3, 7 og 9, 7323/1, 5 og 6, 7324/5, 6 og 10 og 7325/2, 3, 4, 5 og 6, ligger også langt nord og nært områder det kan forekomme is. I 22. konsesjonsrunde ble det utlyst og tildelt blokker i kvadrantene 7423, 7424, og 7425. Leteaktivitet i disse blokkene er nært forestående. Miljødirektoratet mener det er viktig å vurdere erfaringen fra denne aktiviteten før man utvider aktiviteten lengst nord. Resultater fra miljørisiko- og beredskapsanalyser knyttet til faktiske boreaktiviteter, operasjonelle erfaringer samt leteresultater fra disse gir bedre grunnlag for å vurdere videre aktivitet.

Bunnkartlegging

Bunntopografi og de biologiske forholdene i bunnsedimenter og på hardbunn er ikke kartlagt i store deler av Barentshavet. Det er noe dybdekartlegging som er gjort i regi av MAREANO, spesielt i østre del. Blokkene i kvadrantene 7132, 7133 og 7232 er undersøkt mht. sediment kjemi og biologi (MAREANO 2012/2013). Før eventuell oppstart av leteaktivitet vil det likevel være nødvendig med ytterligere grunnlagsundersøkelser i de fleste områder, se avsnittet over om miljøundersøkelser før aktivitet.

Beredskap mot akutt forurensning

Blokkene som er foreslått utlyst i Barentshavet og Barentshavet sørøst ligger langt nord og de klimatiske forholdene kan være tøffe, spesielt med tanke på lang avstand til de etablerte beredskapsdepotene og fare for nedising av installasjoner og utstyr. Drivis og plutselige værforandringer kan forekomme. Eventuell aktivitet i blokkene som ligger lengst nord i Barentshavet og Barentshavet sørøst medfører lang avstand til land og eksisterende infrastruktur. Værforholdene kan i tillegg medføre ingen eller dårlig effekt av tilgjengelige beredskapstiltak. Klimatiske faktorer i tillegg til lite infrastruktur kan gjøre en aksjon mot et eventuelt oljeutslipp svært vanskelig og gi liten eller ingen reduksjon av mulige miljøkonsekvenser store deler av tiden.

Nedising og mørke kan være et problem i disse områdene. Der det er fare for nedising, mener Miljødirektoratet at det er behov for å benytte beredskapsfartøy, lektere for lagring og øvrige beredskapsmateriell som i størst mulig grad er klargjort for å begrense/håndtere nedising. Mer tilgjengelig beredskapsutstyr på finnmarkskysten og på kjøl ute i Barentshavet kan også til en viss grad redusere ulempene med store avstander. Dette vil være aktuelle krav til både tidligere utlyste og foreslått utlyste blokker i området.

Kunnskapen om iskantsonen og dens sårbarhet for oljeforurensning og andre påvirkninger fra petroleumsaktivitet er begrenset. I tillegg er det begrenset datagrunnlag for å gjennomføre vurderinger av miljøkonsekvenser av påvirkninger av petroleumsvirksomhet, inkludert oljeutslipp, på iskantsonen. Vi vil også påpeke at vi ikke på nåværende tidspunkt er kjent med analyseverktøy som kan ivareta simuleringer av drift inn i og bevegelse av olje i is.

Når Miljødirektoratet stiller krav til beredskap mot akutt forurensning er bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT) en forutsetning. Eventuelle utslipp skal bekjempes raskest mulig og før det treffer sårbare ressurser og kystområder/iskanten. Vi mener at det kan stilles spørsmålstegn ved om BAT er godt nok, da bekjempning av olje i is har så langt ikke vært aktuelt i operatørens beredskapsplaner på norsk sokkel. Det er imidlertid stort fokus på dette internasjonalt. Norske myndigheter og relevante fagmiljøer har ikke gjort en felles faglig vurdering av hvilke beredskapstiltak som er hensiktsmessige og ikke minst akseptable i isfylte farvann. Brenning skiller seg ut som et mulig effektivt tiltak for å fjerne olje i is, men dette kan ha andre negative effekter (bl.a. sotutslipp). Det er heller ikke kjent hvor effektivt dette tiltaket vil være ved større oljeutslipp enn de forsøksvirksomhetene er basert på. Vi mener dette bør vurderes grundig.

Miljødirektoratet mener det er nødvendig at behovet for typer og mengder beredskapsressurser, også for bekjempning av olje i is, vurderes før aktivitetene har kommet så langt i planleggingen at søknad om tillatelse etter forurensningsloven foreligger. Sent i planleggingsprosessen er ekstra tiltak og utstyr dyrt og vanskelig å skaffe til veie. Etter vår vurdering burde dette gjøres på et overordnet nivå før ytterligere blokker nord i Barentshavet lyses ut.

Konklusjon

Miljødirektoratet mener at både myndigheter og operatørselskaper må ha entydige og forutsigbare rammevilkår å forholde seg til. Gjeldende rammevilkår for iskantsonen er vanskelig å forholde seg til i praksis og det er etter vår vurdering ikke godt nok grunnlag for å sette konkrete lisensvilkår for de enkelte blokkene. Miljødirektoratet ser det som nødvendig med en grundigere faglig prosess for å definere en grense for iskanten som også dekker mer ekstreme år. Dette bør gjøres gjennom det tverrsektorielle arbeidet med faglig grunnlag for forvaltningsplanene. Før det er enighet om en slik grense, mener Miljødirektoratet at blokkene lengst nordøst i Barentshavet sørøst ikke bør utlyses, dette gjelder 7434/7, 8 og 9, 7435/9, 10, 11 og 12, 7436/10, 7332/9, 7333/7, 7335/1, 2 og 3, og 7336/1.

De nordligste blokkene som er foreslått utlyst i Barentshavet sør, 7322/3, 7 og 9, 7323/1, 5 og 6, 7324/5, 6 og 10 og 7325/2, 3, 4, 5 og 6, ligger også nært områder hvor det kan forekomme is. Vi vil

anbefale at disse blokkene ikke lyses ut før erfaringer med boring i de allerede tildelte blokkene i 7423, 7424 og 7425 er vurdert.

Utbygging av drivverdige funn vil innebære aktivitet også i perioden hvor naturen i dette området er spesielt sårbar, og hvor det potensielt er overlapp med iskanten. Vi mener derfor at det kan bli nødvendig å sette tidsbegrensninger for petroleumsaktivitet både for letefasen og produksjonsfasen. Leteboring og annen risikofyllt aktivitet må styres til perioder hvor risikoen for skade på miljøet er lavest.

Norske myndigheter og relevante fagmiljøer har ikke gjort en felles faglig vurdering av hvilke beredskapstiltak som er hensiktsmessige og ikke minst akseptable i isfylte farvann. For de nordligste blokkene kan klimatiske faktorer i tillegg til lite infrastruktur gjøre en aksjon mot et eventuelt oljeutslipp svært vanskelig og gi liten eller ingen reduksjon av mulige miljøkonsekvenser. Vi mener at det kan stilles spørsmålsteget om BAT er godt nok, da bekjempning av olje i is har så langt ikke vært aktuelt i operatørenes beredskapsplaner på norsk sokkel. Dersom blokkene lengst nord lyses ut må det sikres at nok og tilpasset beredskapsutstyr er tilgjengelig før oppstart av aktivitet. Dette kan i noen grad redusere ulempene med vanskelige klimatiske forhold og lang avstand til land.

Når det gjelder øvrige blokker i Barentshavet sør, sørøst og Norskehavet legger vi vekt på at det før eventuell oppstart av leteaktivitet er nødvendig med ytterligere grunnlagsundersøkelser i de fleste områder. Utover dette har vi ikke innvendinger til at disse lyses ut. Operatørene må imidlertid påregne spesifikke krav fra Miljødirektoratet basert på resultater fra bunnkartlegginger.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Ellen Hambro
direktør

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Kopi til:
Klima- og miljødepartementet
Norsk Polarinstitutt